

№ 19.

Sestdeenä, 8. (20.) Mai

1871.

Malfa par gabdu 1 rubl.

M a h d i t a j s.

Ceßsemmes sinnaß. No Rihgas: Krohna-mantineeka pateiziba Baltijas eedfihwotajeem, — un Rihgas peeaugßchana. No Leepajas puffes: pahrlauku. No Kurssemes: jaunu mahjitaju erzelschana. No Pehterburgas: jaun' peesimmuscha Leelfirsta apgoßdaschana. No Warschawas: pahrlaukajigeem fabrikeem. No Dreffas: pahrlauk to leelbeenas nemeeru. No Saratowas: pahrlauk fleptawibu. No Samaras: pahrlauk floblmeisteru kongressi.

Ahrsemmes sinnaß. No Berlinaß: pahrlauk meera-berreschana ar Fronziju. No Franzijas: pahrlauk dumpofschanoß.

Jaunataß sinnaß.

Reihßcha atreeschana. Par tschigganeem. Kristigas mißlestibas darßß. Aiewilku mußschlungam Kristjahnim Oßsolinam un wianna laulatai draudsenei Linat, wianna sudraba labu rihä, tai 28. Aprili 1871. Abilbes. Labbibas un zittu prezzu tirgus.

Peelittumä. Tschiggans. Laimiga deena. Par wehlu. Smeelku stahstini. Salkams wahrs.

Ceßsemmes sinnaß.

No Rihgas. Mußsu general-gubernator leelstungs us ta jauna Leelfirsta Georg Alekßandrowitsch peedfimmßchana wiffu Baltijas eedfihwotaju wahrda Leelfirstam Krohna-mantineekam Besarewitscham un Leelfirstenei Besarewnai nosuhtijis laimeswehleschanu, us to tas no Krohna-mantineeka Besarewitscha pa telegrafu dabuju scho atbildi:

„General-gubernatoram firstam Bagration! Es Tußß luhßsu, no Besarewnas un no mannas puffes Mußsu firßnigu paldees fazzihit wiffahm Baltijas eedfihwotaju kahrtahm par wianna laimes wehleschanu, to Mums peesuhitijuschi Alexander.“

No Rihgas. Mußsu daugawas tiltu 1mä Mai eefahfa litt un 3schä pabeidja.

No Rihgas. Mußsu pilßsehta pa scheem gaddeem itt labbi irr pee-augufe leelumä un glihtumä tä, ta zerrejam; nu mums bußschohit weeglatas deenas

un lehtakas dsihwes = weetas, kad til daudß jauni nammi peebuhweti un daudß wezzi pahrbuhweti un leelaki darriti, — bet kas to dohd! Warr gan to fazzihit, ka wiffas leetas un waijadßibas oßtreiß til dahrgas, nekä bij preeschlaitos. Zaur to tas nahß? Nu, to warr lehti faprast, ka libßß ar pilßsehtu arri eedfihwotaju flaitlis pee-aug un laudis no semmehm speeschahß us Rihgu, itt ka të preesch wiffseem maise buhtu gattawa. Lailam zaur to arri ta dsihwe jo deenas paleel nedroßßcha tä, ka ildeenas dsird pahrlauk wairal sahßßibahm, to pastrahda tahdi zilweti, kas Deewu pawiffam atmettuschi un til tihko pahrtitt no zittu lauschu fweedreem. — Tä taggad eet. Bet dsirdam arri jo labbas sinnaß, ka mußsu pilßsehtai effohit spohßchas deenas gaidamas, zaur to, ka andele të eetaißschotees leelista. Dselsu-zelki taggad wiffur eetaißahß un ihpafchi tas leelais dselsu-zelßchs no paschas Kreewu-semmes firßß, no Drelles kas nahß, peeweddischohit ilgaddä daudß semmju prezzes uu ihpafchi labbibu, kas zaur Rihgas oßtu eeschoht us ahrsemmehm. Drellä taggad effohit labbiba laudsehm sakrauta, bet ar to dselsu-zelku wehl ne-eijohit tä ka waijag; ne-effohit tee waddoni ar tahdahm leetahm wehl lahga eeradduschi, teem effohit wehl par maj to waggonu un t. pr. Sinnams, ka tas tä nepalits, bet us preeschu ees wißß labbaki. Tadeht Rihgas kohpmanni ar ruhpejahß, ka preesch nahkamas leelatas andeles warretu arri fawu oßtu padarriht plaschaku. Irr nodohmajuschi jaunu oßtu eetaißihit Mißlgrahwi. Bet të zitti jo prahitigi wißri atkal pretti runna, fazzidami, ka zaur to jauno Andreja-dambi, starp scho un starp Katrihn-dambi libßß

jaunajahm flubschahm pee pils, jo weegli warroht weetu eetaisibt preeffsch wairaf simteem fuggu. Tãpat arri zaur to, ka zikkadeles walles tilfchoht no-ahrditas, keisera dahra tuwumã buhschoht rastees labbas weetas preeffsch spihkeru jeb prezzu-schubnu buhweschanas. — Lai nu gan daugawa fuggoschanaï wairaf mehneschus irr nepee-eetama un jaunu obstu Bolderajã eefahfuschï buhweht, tad tomehr waijagoht labbi pahrdohmaht, furra no tahm peeminnetahm abbahm jaunahm obstahm buhtu derri-gafa. Mibhgrahwi fuggu obsta gan labbi warroht derreht preeffsch turrenes fabrikeem, bet ta effoht 8 werstes no pilssehtas un katram kohpmannim buhtu us saweem laudim ween japalaischahs, waijadsetu wairaf strahdneeku, tahkata prezzu waddaschana, — kas wifs darritu leelas un leefas tehreschanas. — Bet tẽ pee paschas pilssehtas ta peeminnetã weeta buhtohht weegli istaisama un wiffadi wairaf par labbu. — Tã nu wehl daschadi spreesch pahre Rib-gas nahkamahm deenahm un falla arr, ka, kad zikkadeles walles no-ahrdischohht, tad pilssehtas eelas un ehtas buhweschohht un steepschoht libds pat Keisera dahra aprinkim un t. pr. Bet zil dauds no mums taggadejeem to peedsihwohs?!

No Leepajas puffes, tai 1. Maijã. Bezza Burga deena jau aislaista un lappu mehnesi jau eestahfuschï; bet wehl mas fittuma redsejuschï un sable wehl knappi augufi. Nudsi nau wiffur weenadi labbi. Neds deesgan wahjus rudsu laulus. Lehtschï, firmi, kartuppeki un ausas gan jau issehti tihrumã; bet tahda aultuma un nafts falnu deht, wehl neumnahl. Lohpini jau gannõs dsennami; bet — nu til fahf sable diht un augt. Labs, firts leetus wehl trubst. — Tai 15. April tappa Disch-Dahmes muischã, Gramsdas kirspehle, ohtru reis jaun-eetaisibts gadda turgus noturrehts. Pehrn ruddeni to pirmreis turreja. — Leepajã, kã dsird, buhschoht, til libds ka dselles zeksch Julijã pawiffam gattaws un andelei atwehlehts, — eetaisibt damf fuggoschãnu stary Leepaju un leelo Londones pilssehtu, Eng-landẽ. — Leepajas pilssehtã gaida scho waffaru dauds weefus bahdeschana. Par weefu usneuschãnu un wiinu islusteschãnahm, kã: musihki, teãteri un kohfchu pastaigaschãnu juhr'mallã un pee pawiljona sakkumõs, irr deesgan jau gabdahs.

G. F. S.

No Kursemmes. Lihdschinnigais Wahnes dr. mahzitajs R. Döringer irr par Saukas un zikkahrtigs Ghdes mahzitajs Jürgensohn par Tulluma Latw. dr. mahzitaju un Subbatas mahz. Grüner par Krohna Bahrbeles dr. mahzitaju no waldischãnas apstiprinati. Par Dalses draudses mahzitaju, Tilinga mahzitaja wekã, kas flimmibas deht no am-mata atkãppees, irr iswehlehts Th. Wiebel l. un par palihga mahzitaju Ngables mahz. Karpienski — apstiprinahs A. Beuthner l. G. F. S.

No Pehterburgas. Wiinã ohtrdeena pulst 8 no

rihta tẽ no freposta wallehm 101 reis schahwa ar leelgabbaleem Pehterburgas eedsihwotajeem par preezigu sinnu, ka Leelfirsta Zefarewitscha Krohnamantineeka augsta Gaspascha dsemdejuse jaunu Leelfirstu. 28tã April wiffas Pehterburgas basnijãs us Keisera pawehleschãnu turreja pateizibas Deewa-wahrdus un ar pullsteneem swannija wiffu deenu. — Us Keisera Wisaugitatu pawehleschãnu no 27. April jaunpe-dsimmis Leelfirsts Georg peestaitibts pee daschahm gwardijas regimentehm, un eezelts par augstako preeffschneeku 93. Irkutskas kahjineeku regimentei, kas taggad nosaufees: „Keiseristas Augstibas, Leelfirsta Georga Alessandrowitscha 93. Irkutskas kahjineeku regimente.“

No Warschawas. Jau pagahjuschã gaddu simtent prahrtigi laudis pahre to schehlojuschees, ka muhsu paschu semmes eedsihwotajeem tas effoht par leelu flahdi, ka daschas prezzes, kas pee mums aug, ne-isstrah-datas teekoht pahrdohhtas us ahrsemnehm, no turrenes tahs isstrahdatas, muhsu laudis par dahrgu naudu pehzat pehrkoht atpaffat. Schi schehloschãnahs ir pat muhsu deenãs wehl naw mittejuschahs. Wehl eet til dauds linnu prohjam, to tẽ pat warretu par tahdu smalku audektu isstrahdabt, kahdu pehzat bohdes par dahrgu naudu pehrkam. Wehl aiswedd dauds luppatas, ahdas, kaulus ic. prohjam, no ka pascheem labba pelna warretu zeltees, kad tẽpat tahs prezzes isstrahdatu un kad isstrahdatas pahrdohhtu ahrsemneekem. Kur tad nu ta waina, kapehz tã noteel? Bil saprohtam, tad ta waina irr ta, ka leelata dalka muhsu kauschu wehl naw atsinmuse, kahdu pelnu ta few no rohthahm islãisch un ka tai prahts wehl nedsennahs til dauds ar smalkaku buhschãnu eerastes un darbotes. Gan jau augsta wal-dischãna no sawas puffes pahre to gabda, lai paschu laudis us to dsihtohs, nemdama leelu muitu par tahdu no ahrsemnehm eewestu gattawu prezzi, un tadeht jau arr jo deenas wairaf rohthahs fabrike, bet wehl to irr par mas un wehl kohpmanni schehlojahs, ka muhsu fabrikõs strahdatas prezzes effoht dahrgakas, nekã kad tahs eewedd no ahrsemnehm. Schẽ ta waina laikam atkal buhs ta, ka muhsu semmes strahdneeki nedsennahs pee tahda darba derrigi buht un fabrikanteem tee janemm no ahrsemnehm un teem jamakã leela lohne un t. pr. Tã nu wehl to wainu buhs deesgan, kas wiffas irr zekã, ka muhsu paschu laudis newarr tahs mantas walkoht, to muhsu semme teem pasneeds. Tadeht arri Warschaw-neeki schehlojahs, ka Pohku semme tã noteekoht un preezajahs arri, ka taggad jau pee pascheem laudis fahtoht wairaf mohstees, to labbumu paschi fanemt, to libds schim ahrsemneeki no wiinneem fuhfuschï. Libds schim jehlas ahdas wiffas iswestas us ahr-semmi un isstrahdatas wiini pahre dahrgu makfu pirtuschï atkal atpaffat. Taggad pee wiinneem wiffi zitti darbi eijoht wairumã un laudis dsennotees paschi sawã semme to labbu pelnu paturreht un effoht

baggati wihri fademufchees beedribâ, kas grihbhoht ahdgebru fabrikus eetaifibt, tur leeliffi fcho darbu ftrahdafchoht. Gan jau no agrafeem laifeem tabdi fabriki effoht pafchâ Warschawâ, bet ar teem newarohht peetift. Gauschi wehlejams, ka wiffur mufbu Keifera walffe tabdas beedribas zeltos, kas ifkatram darbu un pelau gahda.

No Odeffas raffta, ka tur wiffi laudis, ka ween eefpehdami, luhfojht teem leeldeenâs nemeerâ pohstiteem palihdfeht attal us zetta tift un winnu ftabdi lihdfinabt, jo pohfts effoht deesgan leels pastrahdahts. Waldifchana wehl arween ftrahdajohht, warras-darritajeem pallat dshidama un tohs ismelledama, tâ ka tee ne weens fawam pelnitam fohdam ne-isbehgs. Nupat no turrenes raffta, ka launi laudis un deenas-fagti ismelfchoht, ka pa waffaras-fwehtkeem arri warroht tahds pats trohfnis un tahda pat plehfschanahs iszeltées, ka pa leeldeenu bijufe. Bet tas newarroht wis wairs notift, jo pahr to jau effoht gahdahts, ka fchidwi warroht itt meerigi palift.

No Saratowas awiffes finna laffama tahda: Tat nafti us leeldeenâs-fwehtkeem tahds wihrs pagehreja brandwihnu dsert un tad feewa winnam to nedewa tapeh, ka pehz Greeku tizzibas liffumeem naw brihw tai leelâ fwehtku deenâ brandwihnu dsert, tad winsch feewu neganti fakahwa un draudeja feewu lihds ar winnas 9 mehnefchus wezzu behrninu us weetas nofant, ja tuhlin winnam nedohfchoht to, fo praffijis. Seewa tilko wehl fpehja aizwilffees lihds tuhwafo polizeju un tur luhdsâ kahdu faldatu lihds, kas lai palihdsetu winnas trakkodamu wihru fawaldibt. Bet fchis palihgs atnahza pa wehlu! Jo tilko winni durris atwehra, tad eeraudfija behrninu ar pahrgreesturihlli affinis us grihdu guftam un behrna fteplawa bij us zeffeem nomettees preefch fwehtaja bilbes Deewu luhgdams.

No Samaras raffta, ka turrenes aprinku waldifchana nodohmajufe, fchinni waffarâ, kad ffohlu ne-turr, ffohlmeifterus us kongreffu fa-ajzinabt, lai zeemu ffohlmeifteri ar warretu ar zitteem farunnatees pahr to, tahdâ wihfe behrnus wifslabbaki warr mahzibt. Wiffem ffohlmeistereem waijagohht us kongreffu nahft un tee dabbufchoht bes tahs finnamas algas wehl pahrtiffas naudas 5 rublus par mehnefi un ihpafchi zetta-naudu preefch atreisofchanas un aizreisofchanas.

Ahrsemnes finnas.

No Berlins. 30tâ April (12. Mai) firfts Bismarks walffe runnas-wihreem stabjabs preefchâ un teem ifstahftija, us kahdu wihfi taggad ar Franziju pilnigs meers noderrehts. Winsch stabfta, ka ar to farunnafchanohs Briffelâ pahrlaekam ilgi gahjis un tas gan lawejees zaur to dumposchanohs Parihfe un wehl nemâf newarrejuschi noredfeht, lâ tas is-beigsees, woi pameera norunna ne-isnihls un woi Wahzeefcheem wehl reif nebubs jakerrahs no jauna pee eerohfcheem. Tadeht tad nu ar Frantschu mini-

stereem Frantsfurtê turrejis farunnafchanohs un tē effoht isdewees pilnigu meeru norunnabt ahtrakti, ne lâ zerrejis. Pehz fchahs taggadejas norunnas effoht tee malfafchanas termini pa-ihfinati un flaidrafi no-fazziti. Pirmat bijis norunnahs, ka pirma summa — tee 500 millioni tillai fchinni gaddâ ja-ismaffa, bet taggad norunnahs, ka tee ja-ismaffa 30 deenâs pehz tam, kad Parihse buhs uswarreta. Pehz taggadejas farra-buhfchanas effoht prohtams, ka dumposchanahs drih beigsees un waldifchanas farrapulli uswarrehs, us fo teem wairaf fpehja buhfohht zaur to, ka wairaf wangneeki no Wahzsemmes pee winneem pahreeschoht. Tas parrads Frantscheem jamaffa ar flaidru metalla naudu jeb ar tahdeem naudas papihreem, kas isdohti no Englifchu, Hollandeeschu, Belgeefchu un Prufchu bankahm un kas tit labbi irr lâ flaidra nauda. Dhtrais malfafchanas termini effoht norunnahs fcha gadda beigumâ, us 1mo Dezember un tad teem ja-ismaffa 1000 millioni frantu. Til tad, kad fchi ohtra summa is-maffata, peenahfotees Wahzu farra-pulleem Parihfes fkanstes atftabt un nemâf agraf. Negribboscheem to tâ waijadsejis norunnabt tadeht, ka Franzijas buh-fchana wehl effoht fchaubiga un warretu wiffa norunna attal isfchiffst, ja par ahtri no winnu galwas pilsfehtas atftabtohs. La trescha malfafchana, jeb 500 millioni ja-ismaffa lihds 1ma Mai nahlamâ gaddâ un tee pahreji 3000 millioni tâ, lâ pameera derrefchana norunnahs, lihds 1mo Mai 1874. — Gruhtal' effoht bijis ar Frantscheem andeles deht norunnabt, jo tee wairs negribboht wis to wezzu noderrefchana paturreht. Un to nu ar winneem newarroht wis usspeest, jo ta effoht tahda dar-rifchana, kas katram ja-attauj fawâ waffâ. Un kad nu Frantscheem taggad dauf waijadfibas buhfohht ja-eewedd us ahrenes, tad jau pehz tahs wezzas norunnas winneem pahr dauf tulles buhtu jamaffa Wahzsemmei. Pahr to effoht tad til tabt norunnahs, ka Wahzsemmei fchinni buhfanâ ta patte teefa paleef, kas zittahm ar Franziju draudfibâ buhdamahm walfftehm wehleta un t. pr. — Pahr rohbeschahm wehl ihpafchi jo gruntiga norunna buhfohht us preefchu pee meera kontraktas apstiprinafchanas. Elfafes un Lotrinâs dsellu-zellus buhfohht no Frantschu beedribahm atpirkt, lai us preefchu nebuhtu ne-fahdas kibbeles ar tahm.

No Franzijas. Kâ firfts Bismarks Wahzwalstu runnas-wihreem, tâ Schil Fawr Franzijas tautas waldifchanai stabftijis pahr to meera norunnu Frantsfurtê. Bes ta, fo no Bismarka stabftifchanas jau finnam, winsch tē isteizis, ka teem no Franzijas isdshyteem Wahzeefcheem attal effoht brihw fawas mantas un nammus eenemt un palift Franzijâ us dshwi lâ papreefch. Tee no farra-deenesta atwab-bina farra wangneeki greesfchotees us fawahm mah-jahm atpaffat un tee zitti, kas deenestâ paleef, attal stabfchotees fawâs armijâs. Parihfes preefchâ ne-

effoht brihw wairaf karra-wihrus fapulzeht, ka til 80,000 wihrus; 20,000 eefchoht us Lijong, no kurrenes tohs fuhfifchoht us Alschihri. Pahrejee palifchoht winn' puff' Loahres un t. p.

— Bet kà tad ar to dumpofchanohs un ar dumpineeku uswarreschanu eet Parihse? Pahre to wehl nelahdas labbas sinas ne warram doht. Lai gan pagahjufchâ neddetâ fazzijam, ka dumpineeku deenas flaititas un ka winneem drihs buhschoht, gals —, tomehr wehl naw parebsams, kab tas notiz. Schinnis deenâs dumpineekeem daschâs weetas isdeweess waldischanas karra-pullus dsibt atpaffat un atnemas weetas atfal atdabbuht. Tas nu, kà prohtams, beigumu gan aiskawe, bet pastahweht dumpineeki jau nepastahwehs wis, jo winnu spehls arween eet mafumâ un waldischanai atfal wairumâ zaur teem atlaisteem wangneekem, kas no Bahsemmes pahreet mahjâ. Dumpineeki bahrgi waldoht un katru saldatu, kas maf kà parahdâhs ne-ustizzams, schaujoht noht. Winni ar baloneem fuhra us semmehm rakstus, kas laudis us aizina, wiffur dumpotees waldischana pretti, bet tas ne fo nepalihdschoht. Taggad pat waldischana no wehlejuse us kahdu laizinu teem meeru, lai eedfihwotaji no tahm bailigahm weetahm warretu iseet, lai warretu krittufchohs paglabbaht un eewainotohs apkohpt. Warroht flaidri redseht, ka dumpineeki paschi sawu gallu juhtohht un taifotees ohtra parteja dumpineeku, kas teem pirmajeem gribboht kritt pretti. Tas nu buhtu tã, kà aisdeggufchâ meschâ ugguni uggunim pretti laifch, lai us tahdu wihfi beidsahs. Ka Parihse arri feewifchâs karra-pullôs maifahs, to warr fapraft no weenas farunnaschanahs, kur kahds adjutants generalim Klifchram, kas praffijis, zil schee no kaufchanahs atpaffat nahfufchi, atbildejis, ka pahrnahloht weens bijis wairaf, jo kahda birgera feewa nefinnohht scheem bijuse pullâ un ta kaufchanas laukâ no isbailehm dehlu dsemdejuse. —

Jaunafahs sinas.

No Berlines, 5. (17.) Mai. Gwardu tohris jau dewees zekâ no Franzijas us mahjahm. Daudfina, ka uswarretaju ee-eefchana Berline notifchoht Juni mehnefi, kamehr wehl walstu runnas-wihri tã kohpâ.

No Parihses, 3. (15.) Mai. Dumpineeki Ejehra nammu fahfufchi no-abrdiht. Zittas awises fuhdsahs, ka tomuna effoht nespehzigâ. Werjaljeefchu schaufchana no winnu batherijahm leelâhs dauds spehzigata pahre Parihseeku schaufchana. Dumpineeki no daschahm stanstehm jau isgahjufchi ahre. Dumpineeki biftahs, ka winnu paschu starvâ iszelschotees zits dumpis; rahdâhs, ka zitti leeliffti prett winneem fawehrejufchees.

— 4. (16.) Mai. Schodeen nogahfahs Wendomastabs (Napoleona peemina) til garra, kà ta irr, bes kahdas stabdes. Scho peeminnu pohfidami, dumpineeki dohma Napoleonam fo atreebt.

Retihfchâ atreebschana.

Pebrmajâ, 1870. gaddâ, kab Prubfchi taifstahs

Soâsong flansti aplehgereht, tad preefch fchi grubta darba tappa wifzwairaf tee karra-wihri nemti, kas ar Dipeles un Königzgrâzes gohda-fih mehnm pufchfoti. 7tã Oktober, wehlu walfkarâ tappa 2 unteroffizeeri ar 18 saldateem us wakti, netahht no minetas flanstes nokommandeerehti. Leh neem fohkeem winni staiga pa stahwu meschâ-zekku. — Tai paschâ deenâ, pullft. 7. no rihta, bij winni zekâ dewufchees un pehz weenpadsmit stundu gahjuma, walfkarâ pullft. 6 ar tufschu wehderu un peekuffufch ahm kahjahm Septmontes zeemâ eegahjufchi. Sch is widdus irr tohti baggats ar dabbas-jaufumeem; bet tohs apbrihnoht, nogurrufcheem karra-wihreeem prahts pawiffam neneffahs. Mufsu karrotaji bij usgahjufchi patlabban kahdâ kalna wifsz-gallâ, no kurra Septmontes zeems jaukâ eelejâ, wiffâ sawâ gresnumâ teem preefch azzim stahweja.

„Kaut arri es ne-efmu Rohmâ, tannî septinkalnu-pilssehtâ bijis,“ isfauzahs kahds karra-wihrs gawilebams, til lihds winnam Septmontes wezza pils un basniza azzim parahbijahs, kurras tohrni wehl dsitti lejâ appafsch winna kahjahm stahw, „tad effi man fweizinata Septmonte, tu Franzijas septinkalnuzeems.“ „Winfch irr, un paleef arween tas wezzais nerra!“ nonurd weens no winna beedreem, kahdu preeka-gawilefchana dsirredams un usluhfoja to ar dufmighahm azzim. — Schee abbi kameradi irr leeli eenaideeki, un tomehr teem deenâ un nakti, eefsch weenas kompanijas kohpâ wajag buht, tehufsemmei par labbu.

Birmais bij meera-laidôs musika-meisters. Winna wezzafi bij to liffufchi ffohlmeistera ammatâ mahzihht, bet schis ohtrâ mahzibas-gaddâ no Seminarflohlas isbehga un fahla Akademijâ musiki mahzitees. Winna tehws par schahdu neklausibu errigs no winna ne ka wairs negribbeja sinnaht; bet schis tatschu sawu nodohmatu mehri panahza. Kad winna zittreifejee ffohlabes-beedri ffohlmeistera ammatôs eestahjahs, tad schis jau bij pee kahda teâtera par musika-waddoni jeb kapellmeisteri. Sawu ammatu kreetni prasdams, winfch reiffoja pa daschadahm pilssehtahm un pehdigi dabhuja labbu weetu pee kahda leela pils-teâtera. Daschâs usnemfchanas winfch bij weegli eefahzis un tâpat atfal weegli-prahhtigi atstahjis. Beidschoht apprezjeja weenu teâtera dahmu, ar wahrdu Alma S. Wehl preefch kahfahm schai dahmai bij daschslabs teizis, lai pee schâ, lai gan flaitta, bet weegli-prahhtiga zilwefâ, ne-eijoht; — tas ne fo nelihdsjeja, winna til atbildeja, ka fchi gan sinnaschoht sawu laulatu draugu waldfinaht.

Teâtera-laulibas irr retti laimigas. Un tâpat ir tã bija. Ta pirma laime drihs isdsiffa. Jauna gaspaschâ newarreja no teâtera atrautees, jo par mahjas faimneezi ta nebuht nederreja. Tã tas nahza, ka winfch sawai gaspaschâi wairs nebij us-tizzigs un winna weenâ, schis atfal ohtrâ pilssehtâ

fawu eerastu ammatu kôhpa. Winnu lauliba, ar weenu mißligu meitinu fwehtita, — bij taggad, tà fallôht, faraustita. Us saweenofchanu bij mas zerribas; jo gaspaschas brablis stahjabs starpâ. Schis bij prahstigs selta-kallejs. Winsch fawu mahsu lohiti mißkodams, to nehma pee fewis un par winnas masu meitinu tà tehws par fawu behrnu gabdaja, bet winnas wißru lohiti eenihdeja.

Kapellmeisters gribbedams no sawas gaspaschas pawiffam schkirtees, zehla prett winnu nepateesu fuhdßibu, ka schi winnu effoht atstahjust.

Tè peepefschi atstanneja sinna, ka Grantfschi taifabs Wahzjemmè eekrist. Nekruschi tappa ar leelu steigfchanu nemti. Karra spehßs pluhda tà uhdens us Reines puffi. Liktens sawedda minneto selta-kalleju un kapellmeisteri weenâ kompanijâ. Winni nerunnaja weens ar ohtru neweenu wahrdu; tàpat arri pee Mezzes us wakti stahwedami wißleelakâs breefmâs palikka arween tee paschi eenaidneeki.

Schodeen, kaut, tà jau minnehts, no leelas eefchanas bij lohiti peetuffufchi, tilka tomehr us wakti kommandeereti. Winneem bij driß fawôs kohrtedôs ja-eet, walfarinas ja-ehd un us sinnama platscha janostahjabs. „Jums no schejenes eedßihwotajeem jadobbon labba walfara-maltite un pa puddelei wißna!“ fazzija kapteins waktis islaisdams. Bet ne tà! waktis no walfarinahm un puddeles wißna nedabbuja ne smalkas; jo wißi baggatee eedßihwotaji bij us Parißti aißbehgufchi. Isfalkufchee is-ralka turpat tahdâ dahrsâ kartuppetus, tohs nowahrja un ar fahli apehda. Tad wißi gabja tumfchâ nakti pa stahweem kalna-zelkeem us nofazzitu weetu. Winneem schis zelch un widdus nemaß naw pasßstams. Neweenu zilweku tee nefastohp, neweens zelka-rahditais us kruzzelkeem. Peetuffufchi un nogurrufchi wiñni pehdigi aißneeds weenu zeemu paschâ kalna gallâ; arri tè nefas naw dabujams; wehders nurd un pagehr fawu dalku, smaggais tornisters well atpalkat, lahjas fahp un no peeufchanas azzis kriht zeeti. Wezzakais unteroffizeeris kommandeere us nostahfchanu, isklaudßina lahdu eemiggufschu Franzußi un praffa pehz riktiga zelka. Nu wedd schaura, alminaina tekka, starp krummeem un lohleem, stahwa tà jumts, no kalna leiñâ, pa kurru ir deenas laikâ bailiga eefchana, — fur tad wehl tahdâ tumfchâ nakti, ka ne rohku preefsch azzim newarr redseht, un nogurrufchas lahjas tilko waldamas!

Wehl maj fohstu pa stahwo kalna tekku, un fehoffeja buhs aißfneegta, pa kurru tad wißeem ja-ißdallabs. Tè weenam karra-wihram lahja aiß almena aißterahs, — winsch kriht, — eekleedsahs, — tad schahweens norihb! — Schis maßs pulzinsch us reißi paleef atkal spirgts un peeufschana irr aißmirfta.

„Kas irr notizzis?“ waizaja istrubzees wezzakais unteroffizeeris un well ahtri sehwellohzinu, kas ee-

degdamees ar fawu masu gaismu to affinotu kapellmeisteri un to bahlu isbihjuschohs selta-kalleju apßpibd. Schis eerohzi noßweedis, turra sawas mahfas-wihru aplampis, Ernest! Al Deewz, Ernest!“ winsch waimana, bet kapellmeisters ne-atwehra wairs sawas, us mußschibu aißflehgufschabs azzis. Pahr almini krisdams, winsch us scha flißpa zelka, sawa preefschstaigataja bajonnettei bij uskrittis, turklacht wehl schahweens tilka wakkâ un lohde nab-badßinam zaur paschahm krumtim isgabja. Unteroffizeeris leel nedßihwo beedri leiñâ nest, isdalla waktis-saldatus un subta weenu pee kompanijas, lai peemelde, kas notizzis. Selta-kallejs sehdeja tà falausts no behdahm. Gelfsch kapellmeistera grahmatu tafschas atradda grahmatu, to sawai gaspaschai bij eefahzis ralkstih, bet wehl nepabeidßis. Winna beedri to laßfija preefschâ:

„Mißta Alma! Mans gruhßts peenahkums un liktens manni irr mahzjiss, ar schaufschalahm atßiht, zit weeglprahstigi un nepareißi es darrijis. Peedohd man to wißu ustizzigâ mißlestibâ, — es gribbu un darrißchu atkal wißu labbi, kad mahjâs pahrnahfchu un turrefchu fohlitu wahrdu tà wißrs, kas no wißfahm jaunibas-gekkibahm atstahjees. Sweizini un fkußpsti firfnigi mannu behrnu! Preefsch jums eeleeku wißu sawu fataupitu naudu, desmits dahl-derus. Us preefschdeenahm peederrefschu jums. Es negribbu no Jums schkirtees.“

Nekustedams un itt tà mehms sehdeja selta-kallejs, rohkas us azzim falizzis.

„Es negribbu schkirtees!“

Bet nu wiñni bij schkirti zaur brahka lohdi us wißu mußschu.

Waktis unteroffizeeris, kam scho abbu beedru bußfchana bij labbi pasßstama, runnaja paßluffu, pee fewim schohs wahrduß:

„Al mißto wehl zit warredams,
Zit ilgi mißtoht paspehdams;
Ta stunda nahf, — tu sehlofees
Un kappa mallâ sehrofees!“

Winsch neredseja, ka pee scheem wahrdeem selta-kallejam karstas affaras zaur pirksteem noritteja.

P sky.

Par tschigganeem.

(Statt. N 34.)

Rahdas behdas nu bij tschigganeem, to gan katris warr dohmaht, jo katris ranga sawu dßihwißu glahbt. No tahm walstihm, kurrâs nahwe winnus beedeja, wiñni driß isßudda un tahdâs nomettahs, fur winneem pehz dßihwißas netihloja. Tahdâ wißfè tad wiñni us wißfahm pufsehm isdallijahs: zitti no-gahja us Franzju, zitti us Spanju, atkal zitti us Angliju, Turku semmi, Kreewiju u. t. j. pr. Tai laikâ tad wiñni arri gan buhs Baltijâ raddufchees.

Taggad atrohдахs tschigganu Ciropâ zaur zaurihm rehßinabts libßs 800,000. Ta leelala dalku irr

Turku semmè (Giropas dakkà) 450 tuhstoschu un
Austrija 273 tuhst. Arri Spanija irr ar tšchig-
ganeem swebtita; tur irr wiinu 45 libdi 50 tuhst.
Anglija un Schottija irr labdu 18 tuhst. Fran-
zija labdu 10 tuhst. Zittas Wahjsemmes dakkas
libdi 1 tuhst. Kreewija 3 tuhst. libdi 3,500;
no scheem nah! ta leelata datta us Pohlu semmi,
Leischeem un Kursemmi. —

Tas nu irr, fo es par tšchigganu zelschanohs un
taggadesu skaitlu sinnu teikt; apluhstosim wehl wiinu
zittu dšhwes buhschanu.

Wissos aprastos wiinus nofauz par klendermaa-
neem, kas barrös misdami waffarà appatsch plikkas
debbes meschos un krumös un seemä alläs,
jeb semmes buhdäs usturrah. Schis buhdas irr
pahri pehdu dšika bedre, pah kuru spahres irr til-
las un ar wellenahm apkrautas. Tahdäs buhdäs
wiini miht siltakäs semmes; muhsu puffed wiini
mehdi rias apmestees, jeb weenabi no weenas wee-
tas us ohtru braufahrt, sawu wissu-mihlako am-
matu dšhdami — sirgus mihdami. Ar zitteem dar-
beem wiini mas mehdi darbotees; no ne fa tšchig-
gans wairaf nebehg, ne fa no darba, til leela nohte
wiinu pee ta warr peedabbuht. —

Tä wiini pawadda seemu us pawaffaru gaididami.
Tikko pawaffarà sneegs irr nogahjis un sahliite zil
nezik jaw galwiau pazehluse, jau eerauga arri tšchig-
ganu barrus faulgohsi sildamees, itt fa wiini nu
no semmes libdi ar sahli un pukkeh buhtu islihd-
usch. Tä wiinus warr pakruhme siltä faule apluhstoh,
tur wiini sawä plikkajä kaschoklä gehrbuschees un
garschtawku islaiduschees, weenu deenu pehz ohtras
bes darba pawadda. Schis plikkais kaschokhs,
kuru peeminneju, irr tšchigganam it fa preaudsis,
pat Zahau faule wiinu dojchreis nespehz wiinam
nowillt. Ja tšchigganu prassisi, kamdeht schis wehl
ap Zahneem kaschoku nefs, tad dabbusi par atbildi:
talabbad, lai faules siltums zauri ne-eet.

Tschigganu weeglo dšhwi krumu mallä irr arri
ganni noflattijuschees, un ja tšchigganu barram fa-
stohp, tad mehdi scho tä apweizinhht:

„Tschiggans mannim eemahjia
Sawu lehtu ammatinu:
Sirgus miht, laudis krahpt,
Pakruhme gohstees.“ —

Bet fo tad tšchiggans ehd schä faulgohsi sildi-
damees? wiina wehders tal naw no kohfa un no
faules stareem jau nepaliks pachdis. Sinnams gan,
ehst jau waijag, bet ehdamas leetas pamefleht, tas
irr wiinam tatschu pa smaggu; tadehl par to irr
mahtitehm (tšch. feewahm) jagahda. Schis tad
arri leelös barrös aplahrt staiga no weenahm mah-
jahm us ohtrahm, jeb no weena zeema us ohtru
ubbagodamas un luhgdamas. Garras labbi leelas
fulles, kurras libdi zetteem nofarras un kurras
par wehrfaku nofauz, faklä pakahruschas, un rohlä
spanneli panehmuschas, (ihstenu wahrdu esmu pee-

mirsis) wiinaas no rihta saweenjahs un aprunna-
juschas ischerrahs us wairaf dakkam — pa tri-
jahm — tšcheträhm, un nu aiseet us daschadahm
puffehm. Nahloschä deenä wiinaas mainahs: tahs;
kurras waffar pa labbu rohfu aischahja, aiseet scho-
deen pa kreisu. —

Bet us labdu wihsu tad wiinaas nu pee maises
teef? — Nu, — ja warr us neatwehletu wihsu fo
few peefawinhht, tad jau gan neleedsahs to darriht;
bet tas zaur zaurim rehlinahs gan mas noteef, wairaf
wiinaas zaur luhgchanu, usbahschanohs, rah-
schanohs un pat lahdeschanu dabdu. Wezzahs tšchig-
ganu mahtes irr wissas paregges un kahrtschu-lizze-
jas. — Wissas schis blehnu skuntes tšchigganu
mahtitehm labbu pelnu atmethis, kamehr mukliba
un mahau-tizziba nebus pilnigi sudduschas. Wissu-
wairaf wiinaas rauga jaunahs un arri wezzas meitas
ar schim blehnahm apmahiht, apshlidamas jau
papreelsch pasazziht, woi dabbuschoh prezzetees un
labdu bruhiganu dabbuschoh. Ra pehz tšchigganites
teikuma meita driht un smukku — to kuru patte
wehlejahs — par sawu fauls, gan katris jau bes
mannas teilschanas sinnahs. — Bet zil dascha mei-
tina jau naw gauschas affarinaas raudajuse, tšchig-
ganu mahtitehm pallausidama. Par probwi schett
gribbu peelikt notikkumu, kursch neseenn gaddijahs
R. pagastä Kursemme.

(Us preelshu wehl.)

Kristigas mihslestibas darbs.

Mehs, pulziash draugu, pawaddijahm 23. Ap-
rilli labdu gohdigu, mums mihtu wezzu wihru, kas
ilgus gaddus muhsu widdä fadraudstigi un gohdigt
dšhwojis, us jaunu dšhwes-weetu. Pa zeku lustigi
eijoh, fa arween lustigi jaunelki darra, bija man
wissa mamma baggatiba (daschi rubbuki naudas) is-
krittusi. Esmu nabbadstigs jaunellis, tadeht, fa
pehrn pat wehl stohlu atstahju un tikkai is-
gahjuschä seemä warreju sahht par fewi gahdht.
Masas pelnas un daschadu isdohschanu deht war-
reju tikkai labdu masumiau sakraht. Un nu us
reis wiss mans krahjumiasch pasuddis, tas mannu
firdi kothi apbehdinaja. — Manni draugi un zitti
labbi zilweki, tikko mannu stahdi sinnahht dabbuja,
fametta tuhlin preelsch mannis newren til dauds, fa
man pasuddis, bet wehl desmit kappeikas wairaf, un
zaur to eepreezinaja mannu firdi diwkhartigi: ween-
lahrt, man labdu kristigu mihslestibu rahdidami un
ohtrahrt, mannu stahdi atlibdsinadami. Lai Deews
wiineem sawä laikä to tuhstoschahrt atlibdsina!

Scho notikkumu rakstu tadeht Mahjas weefam,
lai arri zitti tautas brähli to wehrä listu un ar
kristigu mihslestibu palihdsetu saweem tuhwakeem ne-
laimè un stahde.

25. Aprili 1871.

M. Lapp.

**Miswikk muischlungam Krischjahnim
Ohsolinam un winna laulatai draudseni Linai,
winna sudraba kashu rihā, tai 28. Aprili 1871,**

pasneesa scho rihmi G. F. Schönbergis.

Sudrabohis un jauts schis rihinasch,
Saula selta starrōs mirds,
Sudrabohis un kluss schis bribinasch,
Wisseem preela pilna firōs.
Kamdeht sudrabohis, Zuhš sinnat,
Sudrab' kashas schodeen swinnat.

Sudrabotu frohni pinnam
Ar seltitahm lappinahm,
Garrā Zums ap galwahm tinnam
Gelsch muhš Deewa luhgschanahm.
Par scho deenu Deewu teizam,
Laimes wehlan un Zuhš fweizam.

Gaddi diwidemits peezi
Nistezzeja laulibā,
Jaunibš gaddus klast peeleezi,
Lad jau buhseet puss muhschā.
Wairahl wehl tā puss muhschinā
Niswadditi —

Pagabhjuschu taidu azzis
Metat un apuhstojat,
Kā tas preekus, behdas razzis,
Deewam par to pateizat! —
Deewš Zuhš waddijs bribinischiigi
Apwehtijis baggatigi. —

Widsemme, Dew tautu brahli,
Dšimtene, kur atmohti,*
La un raddi — Dewim tabli,
Kurfemmē Tu atnahji.
Scheit Tu draugus, mihlestibu
Atraddi, ir ustizibu! —

Kemtees pats newarr no sewis
It ne tā schi dšihwibā.
Deewš Zums peezius behrnus dewis
Kreetnus fwehtā laulibā.
Sars ir luhdšis Ohsolinam —
Dehlinasch mirris senn jau winnam. —

Neween preela puschki tinnahš
Ap Zuhš dšihwes zellinu,
Bet arr' ehrtschki zekā pinnahš,
Waddohht dewa fubribu. —
Bahrbandiht Zuhš' tizzibinu
Deewš uslikka Zums ar sinu.

Deewa wahrdš bij Zums ta rohta,
Spohschais gaischums zellinā,
Deewam pakauschana dohta
Bija Zuhšu firninā.
Ladeht behdas, fubras klibda,
Preeka faule Zums atpibda.

Deewam Kungam sawas gaites
Paweblat, Winsch darris gan,
Zeetahl sawills mihliš' faites —
Sauts: „Behrns, turrees til pee man!
Es tew zekū libdinaschu,
Weddischi un galdu kashchu!“

Staigajat nu tablahš drohšchi
Sudrabotā zellinā,
Laimes faule lai leza spohšchi
Katrā mihkā rihinā! —

*) Kr. Ohsolina dšimtene irer Kauna. Kursemme jau 20 gab-
dus dšihwo.

Behdas tabtu lai atstahjāhs,
Salbais meers miht Zuhšu mahjās.

Wehlu, ka Zuhš aplaimotu
Deewš ar ilgu muhschinu,
Behrnu behrnus peedschwotu,
Puschotu Zums gahjumu! —
Selta kashās — selta frohni
Galwās liktu Zums par lohni! —

Un ais lappa, muhschu mahjās,
Dehbess selta spohschumā,
Tur, kur tainneem labbi klabjāhs
Swehtu engtu beedribā,
Tur lai Jesus newihstamu —
Sneeds Zums frohni mirdsedamu!!

Atbildes.

S. . . . ch. Zuhšu rakstu no-16ta Merz, lo 23schā M. turrenes
pate zekā laiduse, atnahja Rihgā 22trā April. Pateizohs par
Zuhšu atfuhrijumu un, lo spehju, idarritschu pehš Zuhšu
nehleschanas.

J. S. . . . son. Wisneeteem naw brijw usnemt tabdu rakstu, turra
faralstahs naw staidri sunnams, tā winnam wahrdš un kas
winch tabds. Ippacht sribdes raktds tas lo wajadšigs.
Lahš appokschā liktas simes jau rahda, ka Zuhš pats ne-
essat tas faralstahs. Des ta arri pašam tam rakstam wajadjetu
buhš drustu rahmakam un pehš wallobas staidraki falitiam
buhš. Kad wiffu trublumu peepildat, tad tam ruhmi neleegschu.

P. B. — feld. Us tabdu wihši Zuhš wat wesumu rakstu warrat pee-
fuhrijit, tomehr nelas nerits leetahs, kamehr Zuhš paleelat
man nestnams un nepashtams. M. S.

**Pabbibas un zittu prezzu turgus,
Rihgā, 7. Mai 1871.**

		P a f f a j a p a r:		
1/3	tschtw. jeb 1 pudru	kweeschu	4	10
1/3	" " 1 "	rudšu	2	70
1/3	" " 1 "	meeschu	2	25
1/3	" " 1 "	ausu	1	40
1/3	" " 1 "	rupju rudšu miltu	2	35
1/3	" " 1 "	bibdeletu rudšu miltu	3	50
1/3	" " 1 "	kweeschu miltu	4	45
1/3	" " 1 "	meeschu putrainu	3	30
1/3	" " 1 "	grilku putrainu	3	20
1/3	" " 1 "	ausu putrainu	—	—
1/3	" " 1 "	firau	—	—
1/3	" " 1 "	tartuppelu	1	10
1	puddu	jeena	—	35
1/2	" jeb pohdu	dšelles	1	—
1/2	" " "	appinu	—	—
1/2	" " "	fweesta	5	—
1/2	" " "	tabala	1	45
1/2	" " "	frohna linnu	2	20
1/2	" " "	brakka	1	75
10	puddu jeb 1 birkaw.	frohna linnu	45	52
10	" " 1 "	brakka	35	43
1	muzzu linnu fesklu		10	—
1	" " falku lasdu muzja		14	75
1	" " eglu muzja		14	25
10	puddu (1 muzju)	farlanahš fable	6	25
10	" " "	rupja baltahš fable	5	50
10	" " "	smalkas baltas fable	—	—

Kaudas turgus. Baltis banla biketes — rub., Wids. usfal-
kamas kiplu-grahmatas 99¹/₂ rubl., newstakamas 93 rub., 5 procentu
usdewu biketes no pirmas leeneschanas 144¹/₂—145¹/₂ rub., no ohtas
leeneschanas 143—144 rub., Rihgas-Dinaburgas dšelsu-zekā ahijas
148—149 rub., Rihgas-Beigawas dšelsu-zekā ahijas 108¹/₂—109¹/₂
rub. un Dinaburgas-Witebskas dšelsu-zekā ahijas 144—145 rub.

Lihdi 7. Mai pee Rihgas atnahluschi 588 fuggi un ais-
gahjuschi 177 fuggi. Atnahluschas 224 firuhgas.

No zensures atwehlehts. Rihgā, 7. Mai 1871.

Atbildedams redaktehrs: A. Leitau.

Tschiggans.

(Statt. N. 16.)

„Teefa, teefa,“ Sir Endiks schahwadamees atteiza, „Zuhfu seewa man par emmu (sibditaju) bij. Esmu dsirdejis, la no tam pa wiffam sawada draudsiha zeffotees. No winnas mahzijohs Zuhfu tschigganisku wallodu. Manna mahte par to errojahs, tapehz emmu atlaida. — „Brihnumb,“ lungs us preefschu runnaja — „ne-essu tahs wallodas wehl aismirfis.“

Wezzais tschiggans to dsirdeedams no wiffas firbs pasmejhahs.

„Wehl wairaf warretu brihnetees, kad Zuhb to wallodu buhtu aismirfufchi,“ tschiggans us tam atbildeja.

Birms Sir Endiks isklaidroschanu par scho leetu praffija, sahla Milli abra dseedabt un ta bij sibme, la winna telki nahf.

„Kas nu atkal notizzis?“ wezzais tschiggans nifni praffija.

„Keileis un Sings pahrnahfufchi mahjas,“ meitene atbildeja; „Sings irr nahwigi fahchauts. Mufhu tautai warr flitti klahtees — winni gribb ar Zums runnaht.“

Kihlains pa preefschu apflattijahs, wai kahda leeta nepaleef, fo Sir Endiks warretu lihdfi nemt, zaur fo wezzam tschigganu wirfneekam flahde zeltohs; winsch arri pa feschu melleja, gribbedams redseht, wai lastes atflehga klahf. Pehz tam winsch no telts isgabja, sawam weefam fazzidams, la buhschoht drihs atpaffat.

Kamehr wezzais tschiggans nebij klahf, Sir Endiks pahrlifka, ka warretu flaihto Milli us sawu puffi dabbuht. Winsch til stipri us tam dohmaja, la laiks tam drihs aistezzeja.

Keileis un Sinks nu sahla stabstihf, ka winneem klahjees.

„Gahjahm us meddischanu, ka to katru nakt mehdsam darriht,“ Keileis fazzija, „bet zeffa buhdameem usbruffa leetus un pehrtona gais. Par laimi radahs feena schuhnis tuweene, tur kaphahm eefschâ. Guffu-weetu fataisohf pamannijahm, la wehl kahds schuhni, un tas bij seewifchkis ar masu behrnu. Nu bij labbi. Tilto sahlahm seeweeti drufzin maigleht, fchi sahla kleeht, un tai paschâ azzumirlli wai nu sibbens jeb schahweens gabja walka un: bauhsch! Sinkam par galwu, kas tuhlin gar semmi nolritta. Es eefschihlu ugguni, un nu redseju, la tas Marfus, kas no mums aisbehgga un taggad pee mahju-eedfihwotajeem usturrahb, bij tas schahweis. Winnam bij pistole ar diweem lahdeetee stohbreem, tapehz newarreju tam pretti turretees, behgu probjam, jo weens lungs ar wehju lukteri nahza us schuhni; winsch to schahweenu bij dsirdejis. Sinks redsejis,

la winna ar wiffu behrnu lungam lihdfi us pilli aisgabjuse.“

Til tablu lassitajeem waijadseja tschigganu notikumum sinnahf; fo winni wairaf runnaja, tas probtams: tilfchoht aisdifhti, tapehz la seeweeti mohzjufchi.

Kihlains atnahza un pirmo wallodu usnembams fazzija:

„Es to sinnu dabbuju, kas Zums waijadfiga.“

„Par mannu brahta gaspaschu?“

„Ja!“

„Kur winna irr?“

„Kur winna irr?“ tschiggans ar sweeschneela pascha wahrdeem smeedamees praffija. „Wai tas mahju-eedfihwotais manni par nerru turr, la fazzitu, fur winna irr? a! ha! ha! Wehl mums waijag ihpaschas norunnas turreht, zil es par tahdu sinnu dabbufchu!“

„Bil Zuhb gribbeet!“ Sir Endiks labrigizeefauzahs.

„Trihs simtu rublu! Ne weena kapeika masal!“

„Tohs Zums malfaschu!“ weefis atbildeja.

Wezzais tschiggans issteepa rohfu, gribbedams nandu fanemt.

„Wai Zuhb dohmajeet, la jahju apfahrt ar pilnahm füllehm naudas?“ Sir Endiks atbildeja.

„Turreju sawu wahrdu, kad nabbags biju, Zums leelakas summas malfadams.“

„Ja, toreis man bij kihla.“

Sir Endiks pazehla labbu rohfu us augfchu un speeda itt zeefchi ihfschi prett dellu — tas irr tschigganu wifs swehtaka swehreschana, fo ne weens no winneem nepahrkaphi, bet us matta peepilda.

Kihlains bij ar schahdu swehreschana glufchi meerâ, stahstija, kad Keileinam un Sinkam schonakt schuhni flitti isdeweens un beidsohf teiza, la Sir Endika brahta seewa effohf us Kelingem pilli aisgabjuse. — Schê ar ihseem wahrdeem japeeminn, la schis stahsts Angtu semmê notizzis. —

„Kelingem pille!“ Endil barons eefauzahs. „La pille peeder weenam no mufhu Endil pamihlijas. Dohmaju ka ta pils jau fenn fagrufwufe un winnas lungs aisgabjis.“

„Sinnams, Endil barons to pilli atstahjis un dsihwo zittur, bet taggad tur usturrahb swesch zilweks.“

„Kas tas irr par wihru?“

„Tas wihrs warr mums dauds flahdes darriht. Wiffi schinnit widda winnu gohda un no winna bihtahs. Winnu fauz par Dr. Lahzi, un laudis falka, la winsch ar mirroneem turroht draudsihu. Til dauds irr flaidri sinnam, winsch irr tohti gudris dakters un jau daschu reis mannu nodohmu isnihzinajis.“

„Tad Zums buht flitti klahjees,“ Sir Endiks teiza.

„Tâ warreja gan notift,“ tschiggans tablaf runnaja, „bet man no winna naw ne kahdas bailes.“

Par leeku drohsch wiasch gan buhs, jo laudis fatta, la Kelingem pilli kehmi rahdotees."

"Wai tad Zuh's kehmeem tizzeet?"

"Ro redsu, to tizzu," Kihlains galwu grohssidams nonurdejahs. Pa preefschu es arr netizzeju, lamehr to balto gaspaschu un winnas ehnu Kelingem pilli redseju."

"Ro falkat?"

"To balto gaspaschu un winnas ehnu," tshig-gans ohtru reis fazzija.

"Schi balta dahma zits ne las nebuhs, la zilwels ar baltu palagu apsefsees, lai zitti no wiina pillis baili turr. Ra ta Kelingem pille buhweta?"

"Schi pille gauschi mohdigi buhweta ar dauds gangeem un allahm appatsch semmes, warr buht karra-laitos buhweta. Es schinni ehta katru faktu pasihstu un . . ."

"Warret katru brihd eelshâ tilt?" weesis khrigi praffija.

"Ja."

"Tapeh; — ar drohschu prahtu, un no teem 300 rubkeem til feschi simti!" Sir Endiks eefauzahs. "Klaufatees mannu nodohmu."

Kihlains nosehdahs us sawas fastes un klauf-jahs, eefahkumâ to leetu, par fo Sir Endiks stabstija, par neeku turredams, tomehr pehz-gallâ schis padohms arri tshigganam patikka.

"Om, warretu gan prohweht, ja, warretu gan prohweht."

"Bet us tahm pehdahm to waijag isdarriht," kahrinatais speeda, us pulkstena flattidamees. "Zau divi pehz pufs naktes."

Tschiggans metta ar galwu, la effoht ar baron Endil weenâ prahtâ, un abbi isgahja no telts.

Apsfattimees nu, fo Markus un wezza Margreete darra. To jau sinnam, la wezzene labpraht gribbeja, lai Markus Rosini prezzejoht. Wezza winnam weenadi ween bahsahs wirsu, la beidsjoht puiss ne warreja wairs isturreht un behga us kahdu laifu probjam. Margreete buhtu preefsch Rosines arri zittu wihru dabbujuse; jo til nesmuks la pubkis wiina gluschi nebij un mahjina ar semmes gabbalu un dahrsu arri zil nezif swehra, bet wezzene labbal sinna, kapeh; Marku un ne zittu few par snohtu gribbeja. Par scho Margreetes nodohmu lassitajeem us preefschu sinnu dohsm.

Markus no wezzahs behgdams malbijahs schury un turp jo pee tshigganeem wiasch negribbeja wairs eet. Wiasch ar saweem tautas laudim warr buht gan tohti fanihdees, jo pirka fewim pistoli un labdetu weenadi turreja flabt.

Weenu wakkar winnam usbrucka leetus un pehr-kons; nestannadams, kur glahbtees, dewahs kahdâ seena schekubni. Ne ilgi pehz tam wiasch dsudeja, la wehl las schekubni kaphj; warreja no balfeem is-schekirt, la bij feewischkis ar mafu behrnu.

"Lee man ne la nebarrihs," Markus dohmaja, gullefim katris sawâ fatta, weens no ohtra ne la nestannadami. Nebij ilgi, tad atkal divi wihrischi peenahza un ugguni cetaisijuschi eeraudsija to seewu ar behrnu un sahla mohziht. Ra seewa tilka glahbta, to jau sinnam.

To schahweenu isdsirdis Dr. Lahja lungs nahza ar wehjlutteri stattitees, las notizis. Wiasch fazzija, la tshigganam til effoht ahda no dennineem nobrahste, palikschocht atkal drihs weffels.

Marku un to seeweeti ar behrnu daktera lungs wedda us pilli, kur teem katram sawu kambari un gultu eerahdija. —

Markus drihs aismigga, bet meegs tam bij zaur; wiasch reisi pa reisei usmohdahs un wehlejahs, laut jel drihs gaisma buhtu. Us weenreis wiasch isdsirda, fo nirkshocht, itt la kad durwis slehds. Galwu pazehlis eeraudsija kahdu dahmu baltas drehbês, un wihrs melnâ mehtelt eetinnees gahja winnai passat. Lai gan Markus bij drohsch puika, tomehr pirmâ azzumirkli satruhlahs; tad gan kehra pehz pistoles bet kehmi jau bij pasudduschi. Te wiasch newarreja wairs drohsch buht, dohmaja, la te kauni zilweli dsihwojoht, jo spohkeem wiasch netizzeja, tapeh; sawu garru johstu pee lohga stenderes peesehjis nolaidahs semme un aisbehga. Durwis wiina kambaram bij aisslehgatas, tadeht zaur lohgu bij jakahp. — Nu wiasch atkal gahja drohschi sawu zeffu.

Kahdas diwas stundas pehz Marka aissehgachanas pagahja, kad Kelingemes eesihwotaji kikka atkal isbeedet; tai kambari, kur dahma ar behrnu gulleja, sahla weens neschehligi fleegt.

Lahzi dakters ar istabas meitu gahja turp; bet tilko winni dahmas kambari eenahza, sahla schi atkal gaudht: "Mans behrns, mans behrns! dohdeet man behrnu atpassat, al manna mihla Annina!"

"La jau tihri trakka," istabas meita teiza, las par to pukkojahs, la tai nakti jazekahs augshâ; "tâ eet, kad wasankus usnem un teem nakts-mahjas dohd."

"Beet fluffu," dakters winnu apfauza!

"Aldohdeet man Anninu!" dahma dakteri ais rohlas fanehmuse luhdsahs. "La irr manna weeniga manta pasaulê, wiina ta weeniga, las manni mihle; Annina irr mans dsihwibas awoks, pee kam juhtu, la man zilweta firds. Apschehlojeetees par mahtes firds sahpehm! Newarru bes winnas dsihwoht. Ne-essu Zuh's ne kad aiskaitinajuse, Zuh's newarreet til zeetsirdigi buht, muhs abbas schkirdami. Newarru Zums zitta ne la doht, la til karstas affaras — affaras irr mannas luhgschanas. Al Annina, Annina mans weenigs behrns!"

Wiina gauschi raudadama un elsodama newarreja wairs ne wahra isteilt.

(Us preefschu wehl.)

Zaimiga deena.

Tintinsch bij par floblmeisteri Truhlum pagasta Malleneeschös. Winsch fawu ammatu bij labbi mahzijeas, jo leezibas grabmatas to flaidri israhdiya; tadeht winnam arri mahzifchana bij dauds weeglafi, ne kà dascham labbam. Sloblas pahrlubki Tintinu fatru reis uesteiza un floblmeisteru sanahlfchana darba-beedri wiinna rakstus uesteiza; pat pilskungs, kas labprahht no floblas-leetahm nerunnaja, teiza, ka Tintinsch effoht winnam tas labbakais pagasta teefas stribwers. Pehznahlamo floblmeisteram arri ne-truhla: bij kahdas septinas galwas. Tabadeht newarreja ar teem fimts rubteem istift; tabadeht rakstija luhgschanu us luhgschanas un dabbuja gan uesteifschanas un apfoblischanas rakstus, bet mo-ning*) nebij wis flahht. —

Tas buhtu isfchlehrdeschana, tad schodeen sirgu par maksu nemtu, to us pufs ohtras juhdes tablu pilsehtianu braukt: gahja labbak par pedes**.) Ar wissu naudas krahjumu, kas wehl kulle; bij ohrts ar kahdeem pahri seffereem, ar labbateem, lai gan ne par dauds silteem swahrteem apgehrbees, raibi zimdi, to wezzala meita us seemas swehtleem schkin-koja, rohla — tà laidahs us pilsehtu, sinnams, treschdeen pehz pufsdeenas. Bij labbi usfallis, sneegs kahdu pufs pehdu bees, tadeht kammanu zeffsch brangs. Tiffai par nelaimi sahla schodeen pehz pufsdeenas par leeku puttinahht. Daschadi brauzeji fildos kaschokos eetinnuschees laida Tintinam garram, bet muhsu zeffa-wihrs par to neskauda, pa sneegu duhschigi braddajohht winnam bij filti deefgan. Klau! tè pasihstama pullstena flanna dsirdama; atpaffat atflattijees eeraudsiya fawu pilskungu brauzohht, kam winsch bij par labbato teefas stribweri. Tintinsch apstahjabs un labbu deenu dohdams nonehma zeppuri, kà to ar ween mehds darriht un kas pilskungam itt labbi patikka. Tè nu Tintinsch no pilskunga dsirdeja tohs wahrduas: „Lezet wirfù, lezet wirfù!“ Tintinsch dohmaja, ka effoht pahrlausijees, jo zil winsch kungu pasinna, newarreja zerreht, ka kahdu reis to buhtu pee fewis kammanas nehmis. Bet tee wahrdi bij weenreis isfazziti, un Tintinsch ahtri pa sneegu brisdams eelehja pee pilskunga kammanas. Pilskungs pahrihnejees wirfahs us ohtru mallu, bet kà Tintinam rabbijabs, ne ar labbu prahhtu, ziggaru duhmus maktigi wilfdams. Wallo-das arri ne kà newarreja usnemt, tomehr pilskungs fedja kamman-dekki arri us floblmeistera kahjahm.

Atraddahs abbi ahtri pilsehtà un apturreja pee gastuscha, to par „Kroni“ sauza. Resnais Krohna tehws isnahja un redsedams, ka Tintinsch ar pilskungu kohpa atbrauzis, arri winnu ar leeku gohdu fanehma.

Bateifdamees nu floblmeisters gribbeja aiseet, bet pilskungs fazzija: „Nu, floblas kungs! Suh ar

manni reise brauffeet atpaffat! Nahzeet tit us pullsten trim schurp!“ Tintinsch isdarrija to, kas wajadsigs, nodschra wehl kahdas pahri glahses allus, weggi peefohsdams un preezajabs garrà us fittahm walfarinahm, to floblmeistereene krahfnes reere sohlijabs usglabbahht. Wiffas fawas leetas kahrtigs Tintinsch arri schoreis riktigi pullsten trijds bij flahht, dohmadams, ka pilskunga sirgs jau buhschoht aisjuhgs. Tà nebij; winsch atradda pilskungu fawà kambari pee apflahht galba fehshohht, fur preefsch diweem zilwekeem schkihwi un ehdeeni. Pilskungs usaizinaja floblmeisteri, lai fehshotees pee galda un turroht maltiti. Lai nu buhtu kà buhdams, Tintinsch dohma, scho weenu reis tal warreschu is-turreht, un pee tam winnam plahnais naudas maks ar ohrtu un sefferi prahhtà nahht. Pa preefschu bij suppa ar wehrscha gallu, pehz tam zeppets. Pilskungs usmuddinaja fawu weefi lai ne kaunotees, bet schis teiza, ka effoht gan, effoht gluschi pa-ehbis. Bet wehl fehka durwis atwehrahs, un pawahrs eenahja ar zeptu siwi un kuhlahm. Kad nu Tintinsch wairaf negribbeja ehst, tad pilskungs fazzija: „Kas tur leela manta, floblas kungs, muhsu mahja eet tapat kà teateri, kad kauschu pilns; bet jalka: Keifers nahht, tad wehl ruhmes deefgan. Schai gahrdai siwei, to Krohna fainneeze patte zeppuse, buhs tal wehl ruhme.“

Beidsohht wehl nahja Kappija, zwihbaffi u. t. pr. un no katra Tintinsch arri fawu teefu nehma, tà ka pilskungs smeedamees fazzija:

„Nau, floblas kungs! Suh pimit maifes kummosu ehdamu teizahht, ka nu mahja effoht aisslehgta, un effoht gan?“

„Riktigi; zeenigs pilskungs,“ floblmeisters atbildeja, „mahja irr aisslehgta, bet tohs smalkohs ehdeenus dabuju pa atflehgas zaurumu eefschà.“

Us kahdu wihsi abbi johtojabs, treeza un dschre kahdu glahsiti wihna. Pehz tam wehl zitti pasihstami no pilsehtas peenahja. Arri pilsehtas ehrgelneeks, kas bij labs musika pratteis un gohda-wihrs, schè atraddahs, kas newarreja deefgan isbrihnetees, fawu darba-beedri tè eeraugohht, tà kà Sanlu stary praweefcheem. Wiffi kohpa islustejabs un isrunnajabs gallu no galla. Swezjes jau labbi bij nobegguschas, kad eejuhdja.

Pa tam Tintinsch Krohna fainneekam praffija, zil jamalfajohht, bet schis atbildeja: „Jau wiss aismalfahhts, floblas kungs!“ Kas teefa, tas teefa, pilskungs wiannu schodeen kà mihtu weefi usnehmis. Bet jau tè isptulschesim, ka pilskungam tas nebij ne prahhtà nahzis, un ar labbu winsch to ne buht nedarrija.

Nu bij laifs us mahjahm eet; draugi winnus pawaddija un tà schèe diwi aiskilfchoja.

Lai gan jau gastust mehles teem lohkanas bij us treefschanu, tomehr taggad zeffa buhdameem wihna gars pee pilskunga jo wairaf rabbijabs. Winsch

*) Nauda.

**) Rabbahm.

teiza, la ffohlmeisters tam effoht leelu leelais draugs, winsch, tas pilskungs, turroht us ffohlahm labbu prahtu. Behz tam pilskungs stahstija par faveem studenta gaddeem, la toreis effoht us sohbeneem gabjis, dascham zirteenu usmettis un arr pats dabujis — winsch ta stahstidams rahdija strambu us waiga — un la daudj reis effoht naudas peetruhsjis, un tapehz grabmatas pahrdewis u. t. pr. Tinsch gan bij labbi ehdis, bet mas no wihna baidjis, tapehz wairaf klausijahs, til retti kahdu wahrdu eemesdams starpä.

Tä winneem laiks drihs pagahja, un nemannoht jau bij pee tahs weetas, lur jashkirrahs. Tintinsch jau pateizibas runau bij isdohmajis un gribbeja laist wakkä, kad pilskungam kahda leeta prahtä nahza, lo no ffohlmeisters gribbeja prassih. Winsch reisi no reises islahsejahs fazzidams, la effoht lustiga deena bijuse, lo neubshoht aismirst, bet winsch luhdsiht, lai ffohlahm lungs nenemmoht par taunu, kad tam prassoht, ta tas nahzees, ta neluhgts sehdees pee winna lammanäs? „Ro falket? neluhgts? Beenigs pilskungs! wai Tuhs paschi reisi pa reisei nefazzijah: Lezet wirfä!“

Nu nahza pee gaismas. Pilskungs ffohlmeisters gribbejis fazzih, leezeet, leezeet zepuri wirfä t. i. galwä, jo tahdä aufstä laika warretu galwu fasaldeht. Bet tapehz, la winsch to „leezeet“ nemahzeja rittigi isfaukt un winnam isgabja „lezet,“ tad ffohlmeisters dohmaja, la pilskungs winnu luhdsiht, lai winsch us kummanahm lehzoht, lai lihdsi brauzoht. To nu ffohlmeisters arri peenehma. Bet kad nu weenreis par weesi palizzis, tad pilskungam gohda praschanas deht ffohlahm lungs arri bij ja us zeeni.

Schi usminneta mihkla pilskungam til labbi patikka, la winsch pilnä kallä fahka smeetees un teiza, la nu ihsten par schahs deenas notikkumu peejajotes; winsch ffohlahm lungu un no teefas usajinaja, nahfoschu treschdeen atkal us pilsehtinu braukt un tapat islustetees, la schodeen. Ffohlmeisters pufs barihnedamees, pufs smeedamees, gribbeja gan atluhgtees nu nule wehl fapratta, la schorih, kad winsch, ffohlmeisters, lammanäs sehdees, effoht pabarihnejees.

Redsedams, zil firsnigi pilskungs preezajahs par to johku, kas abbeem negribboht notizzis, ffohlmeisters nekurneja wairs. Pilskungs nu arri nelikkahs pirms meera, kamehr fawu weesi pee paschahm ffohlahm durwim aiswedde un luhdsjahs par taunu ne-nemt, la winsch pirmit ta ne apdohmigi prassijis, Schlihras la draugi weens ohtram rohku sneegdami.

J. N.

Par wehlu.

Slawens rastneeks kas jar fenn mirris, kahdä grabmatä falka ta: Kad seeweeshi buhtu par offizeereem un saldteem waijadsetu usfaukt: stoi! tad

seeweeshi to ta isdarritu: „Tuhs saldati wiffi, taggad uspassejeet, kad jums fazzischu, meera stahweet, katris fawä weeta paleel stahwoht, lur winsch irr; wai faproteet? Stoi! es jums wisseem falku.“ Schohs wahrdu lassija kahda Amerikaneeete un ta fadusmojahs un dohmadama, la rastneeks wehl dsihws, us tahm pehdahm rasttija un likka awises schahdus wahrdu: Jean Paul lungs, jafalka Jums, la tas bij nelaimigs barihdis, lur Tuhs tohs wahrdu rasttijah. Par to Tuhs ne weena seewa un meita nemihlo un Tuhs zaur wiffu dsihwibas laiku flupdami un kridami staigatu; lai Tuhsu krekam wiffas knohpes notruhtst un selles lai Jums ar ween noplifuschas irr! Lai fawu sabaku ne kad newarretu atrast un matti Jums buhtu weenad faweblufchees. Lai Tuhsu krekis ar weenu mels irr; lai Jums buhtu ihsas til struppas un affas la escham spurras un katru reis schlihbhi fagreeschahs! Lai Tuhsu kappeja buhtu fahlita, putra peedegguse un tehja schlibra; lai Tuhs no parahdises fapnotu un esse usmohstohs! Lai jums firdi buhtu deggoscha mihlestiba, bet lai zauru muhschu seewas nedabbutu un par netihru, noplifuschu, ne-meerigu, ismeetu, behdigu un nabbagu wezzu puift paliktu un nosprahgtu!“

Stahde, la tas rastneeks jau fenn mirris, zittad winsch buhtu lohti preezajees. Jean Paul bij ap-prezajees un dsihwoja ar fawu seewinu itt mihligi.

Smeeklu stahstini.

„Mihlais brahta-dehls,“ fazzija kahds baggats muischas waldneeks us fawa jauna nabhaga raddineeka, kas jau kahdas 6 nebdelas zeemojahs, „man bailes, la Tu mannis wairs ne-apmellefi! — „Rapehz Tu ta dohma, mihlais tehwa brahl?“ — „Tapehz, la Tu no mannis taggad negribbi prohjam eet.“

„Te nu atkal effu mahjas, seewin, pateiz Deewam un dalteram, kas man kaulu-fahpes atnehmis.“

„Ta,“ seewa atbild, „bet tas jau tomehr stahde, Martin, nu ne-warrestim wairs sinnaht, kad laiks grohsifees un flirts buhs.“

Sakkams wahrds.

Kur isdewigs laiks pa rohka kricht, Tur sagta dohmas drihs firdi mihl; Un ja kahdam dauds gaddahs seewischlas flattih Drihs mihlestibas leefmas firdi fahls mattiht.

A. A. G. G.

Atbilbedams redaktehrs A. Leitan.

Ro Sensure atwehlehts.

Rihgä, 7. Mai 1871.

Drikhehts un dabujams pee bilshu un grabmatu-drikketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Behtera-basnjias.